

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY

ul. Jagiellońska 34,
85-097 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 18 marca 2005r.

znak: RBG-61-16/04/DK

Decyzja nr RBG-11/2005

Na podstawie art. 105§1 k.p.a. w związku z art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity: Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.: Dz. U. z 2003, Nr 60, poz. 535, Nr 170, poz. 1652, Dz. U. z 2004, Nr 93, poz. 891, Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

umarza się postępowanie administracyjne wszczęte z urzędu w sprawie stosowania przez Wyższą Szkołę Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 2 wyżej przywołanej ustawy, na skutek zamieszczenia w Regulaminie Studiów postanowienia o treści: *„Uiszczone przez studenta opłaty zgodnie z regulaminem odpłatności za studia nie podlegają zwrotowi.”*, tj. postanowienia wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod poz. 78 .

Uzasadnienie

W dniu 18 listopada 2004 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: *Prezesem UOKiK* lub *organem antymonopolowym*), w imieniu którego działa Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy, wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Wyższą Szkołę Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu (zwaną dalej: *Uczelnią*) praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji konsumentów, na skutek zamieszczenia w Regulaminie Studiów postanowienia o treści: „*Uiszczone przez studenta opłaty zgodnie z regulaminem odpłatności za studia nie podlegają zwrotowi.*”.

W ocenie organu antymonopolowego wyżej cytowane postanowienie jest zbieżnie w swoim brzmieniu z postanowieniem, które zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 24 czerwca 2003r. Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (sygn. akt XVII Amc 34/01), a następnie wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod poz. 78.

Odpowiadając na zarzuty postawione w postanowieniu o wszczęciu niniejszego postępowania, Uczelnia w piśmie z dnia 25 listopada 2004r., poinformowała, iż dokonuje wykreślenia z Regulaminu Studiów wyżej przywołanego postanowienia.

Ponadto w odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK z dnia 14 grudnia 2004r., Uczelnia pismem z dnia 20 grudnia 2004r. przedłożyła odpis Regulaminu Studiów po dokonanych zmianach, oraz odpis Zarządzenia Rektora Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu z dnia 20 listopada 2004r. w sprawie *odpłatności za studia w roku akademickim 2004/2005* (zwanego dalej: *Regulaminem odpłatności za studia*).

Na podstawie wyżej przywołanych dokumentów Prezes UOKiK ustalił, iż Uczelnia dokonała zmian w treści § 20 Regulaminu Studiów, nadając mu następujące brzmienie: „*Uiszczone przez studenta opłaty w przypadku niemożności kontynuowania studiów zgodnie z regulaminem odpłatności za studia podlegają zwrotowi*”. Niemniej jednak w Regulaminie odpłatności za studia Uczelnia ograniczyła w czasie prawo wystąpienia przez studenta z żądaniem zwrotu opłaty za studia w przypadku rezygnacji ze studiów. W świetle bowiem § 5 tego regulaminu: „*W przypadku niemożności kontynuowania studiów, student może wystąpić z prośbą o zwrot wniesionej opłaty za studia:*

- 1) w przypadku semestru zimowego do dnia 30 listopada 2004r.
- 2) w przypadku semestru letniego do dnia 30 marca 2005r. „

W ocenie Prezesa UOKiK wyżej cytowane postanowienie również kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i stanowi niedozwolone postanowienie, o którym mowa w przepisie art. 385³ pkt 12 i 13 k.c., albowiem przewiduje zapłatę wynagrodzenia w pełnej wysokości w sytuacji, kiedy świadczenie nie zostało spełnione w całości, w przypadku, kiedy student – konsument zrezygnuje ze studiów po dacie 30 listopada 2004r. (w przypadku semestru zimowego) albo po dniu 30 marca 2005r. (w przypadku semestru letniego).

Wobec powyższego Prezes UOKiK pismem z dnia 10 lutego 2005r. wezwał Uczelnię do dobrowolnego zaniechania stosowania kwestionowanego postanowienia umowy.

Odpowiadając na niniejsze wezwanie, w piśmie z dnia 26 lutego 2005r. Uczelnia poinformowała organ antymonopolowy o zaniechaniu stosowania kwestionowanego postanowienia umownego na dowód czego przedłożyła Zarządzenie J.M. Rektora Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu z dnia 25 lutego 2005r. w sprawie odpłatności za studia w roku akademickim 2004/2005.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Natomiast w świetle przepisu art. 23a ust. 2 wyżej przywołanej ustawy - będącym podstawą wszczęcia niniejszego postępowania - za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Należy bowiem zauważyć, że w przypadku, kiedy na drodze sądowej, w ramach kontroli abstrakcyjnej, oderwanej od treści konkretnej umowy, dojdzie do uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone (w szczególnym trybie postępowania, zob. art. 479¹ § 2 pkt.4, art. 479³⁶ i nast. k.p.c.), to sąd w wyroku zakaże wykorzystywania zakwestionowanych postanowień wzorca (art. 479⁴² § 1 k.p.c.). W świetle natomiast art. 479⁴³ k.p.c. wyrok prawomocny w przedmiocie uznania postanowienia za niedozwolone ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania tego postanowienia do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone prowadzonego przez Prezesa UOKiK.

W ocenie organu antymonopolowego „osoby trzecie” w rozumieniu wyżej przywołanego przepisu to aktualni i przyszli kontrahenci (konsumenty) przedsiębiorcy stosującego we

wzorcu umowy postanowienia uznane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone, a następnie wpisane do rejestru takich postanowień. Jeżeli zatem identyczne postanowienie zostanie zamieszczone (przez kogokolwiek) w innym wzorcu, to dla wyeliminowania go z obrotu prawnego konieczne będzie nowe postępowanie sądowe. (za M. Śmigiel, *Wzorce*, s. 363).

Odmienny punkt widzenia prowadziłyby - w ocenie Prezesa UOKiK - do sytuacji, że zobowiązanymi z wyroku wydanego względem jednego podmiotu, byłyby również podmioty, które nie brały udziału w postępowaniu sądowym i nie miały możliwości obrony swych.

Wyżej prezentowane stanowisko znajduje potwierdzenie w orzeczeniach Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zob. wyrok z dnia 25 marca 2004r., sygn. akt XVII Ama 51/03, wyrok z dnia 7 lutego 2005, sygnatura akt XVII Ama 96/03).

Reasumując przepis art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dotyczy li tylko tego przedsiębiorcy stosującego niedozwolone postanowienia, w stosunku do którego Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów prawomocnym wyrokiem uznał, że stosuje on w umowach z konsumentami, zawieranych przy pomocy wzorca, postanowienia niedozwolone, a treść tych postanowień i oznaczenie przedsiębiorcy zostało wpisane do rejestru klauzul stosowanie do art. 479⁴⁵§2 k.p.c.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezspornym jest, iż Uczelnia posługiwała się wzorcem umowy, w którym zamieszczono postanowienie, które w swoim brzmieniu jest zbieżne z zakazaną klauzulą wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 czerwca 2003r., sygn. akt XVII Amc 34/01. Niemniej jednak zauważyć należy, iż Uczelnia nie była stroną postępowania sądowego, w którym zapadało wyżej przywołane orzeczenie.

Konkludując, w świetle powyższego brak jest podstaw, aby prowadzić przeciwko Uczelni postępowanie w niniejszej sprawie, tym bardziej, że zaniechała ona stosowania kwestionowanego postanowienia umownego.

Dział V ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów opisujący postępowanie przed Prezesem UOKiK nie reguluje sytuacji, gdy postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów staje się bezprzedmiotowe. Niemniej jednak art. 80 wspomnianej ustawy, w sprawach nieuregulowanych każe stosować przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Zastosowanie zatem znajdzie tutaj przepis art. 105§ 1 k.p.a.,

który stanowi, że gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi powyższy przepis, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego - w niniejszej sprawie jest to brak spełnienia przesłanek wynikających z art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę poprzez jej rozstrzygnięcie co do istoty.

Reasumując, konsekwencją uznania przez organ antymonopolowy bezprzedmiotowości postępowania jest jego umorzenie.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.

*Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Andrzej Chajęcki
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy*

Otrzymują:

1. Wyższa Szkoła Kultury Społecznej
i Medialnej w Toruniu
ul. Św. Józefa 23/35
87-100 Toruń

2. a/a